

UNIVERSUL LITERAR

ABONAMENTUL
LEI 2,60 ANUAL
*Abonamentele se fac
numai pe un an.*

COLABORATORII ACESTUI NUMĂR
N. Pora, Victor Eftimiu, Ana A. Codreanu, V. Mestugean, V. Anestin
Gabriella I. Anastasiu-Vuculescu, Albert etc.

ANUNCIURI
Linia pe pagina 7 și 8
— BANI 20 —

† **Ion Kalinderu**

UN LEAC TARE

de N. PORA

De câteva ceasuri bolnavul conținea din gemut. Nu se mai svârcolea, nu se mai văita. Incetase și cu gâfâielile și icnelile sfâșietoare, ce dădeau fiori de groază tinerilor soți, silindu-l să s'apropie de patul bolnavului, ca să-l mângâie, să-i mai aline chinul.

Se încheiase cu toate. Ineremenise cu ochii holbați, cu gura căscată peste măsură, de p'ărea altă dibanie. Din vreme în vreme, se mai auzea câte un hăhăit stins, o hărăială neîntreruptă, ca aceea a unei mașini de ceasornic stricat, și apoi suierături ce înfricoșau și mai tare pe tinerii soți.

Trecură în tindă și brațe în brațe, se hotărâră. Vedeau că nu mai o încotro și trebuie să jertfească și tot ce bruma pusese la o parte. Bărbatul luă din ladă hasmaua în colțul căreia erau înodați un puran de han. Apoi, numărându-l, strecurându-l par'că printre degetele groase, înegrite și pline de bătătură:

— Uite-l! — spuse — sunt cins'p'ce; vezi s'ajungă și de doftorii. Eu mă duc la doftor.

Se crăpa de ziua și prin băltacele ce țineau loc de sosea, o luă dârj, înainte, omul lui mac, cu ochii înegurați de nesomn și cu șalele rupte de oboseala lucrului din ajun.

Dar un suierat, hărăit la început ca acela al bolnavului, apoi explodând într'un vuiet sonor, închis, ce trezea mahalalale — — — îi vesti că nu mai are multă vreme liberă. Intâiul semnal: bătuse ceasul muncii celei de toate zilele.

O luă la goană cum ajunsese pe o uliță pietruită, ținând-o într'o fugă, abia mai răsufflând, până ajunsese acasă la doftor.

Se sculase cineva în casă; era o fereastră luminată. Prinse înimă și apăsă butonul soneriei...

Medicul, când îl văzu soios și învârtind încurcat o căciulă roasă în niște mâini par'că și mai negre și mai scioase, în vestibulul acela luxos, cu jeteri pe lângă pereți și cu tablouri și oglinzi mari — aproape să-l și poftescă să iasă.

Bietul om însă îndrăsnu:

— ... Plătim domnule doftor... veniți numai... vă rog... că moare cu zile tata!

I se înmuie și inima medicului când văzu zăplanul cea de om aducând mâna la ochi și ștergându-și-i stângaci!

— Bine vin!...

Și își însemnă adresa, cât p'aci să se hotărască să rămână, când i-o luă înainte omul:

— Vă aduc birja acum!

Și până să prinză de veste medicul, uruitul unei trăsurii se și opri la poartă, iar omul nostru, după ce îi spuse și birjarului numele străzii: „Groapa lui Uato...” plecă în trap să nu mai auză nici bombănelele birjarului, nici pe acele ale medicului clintit din casă cu noaptea în cap.

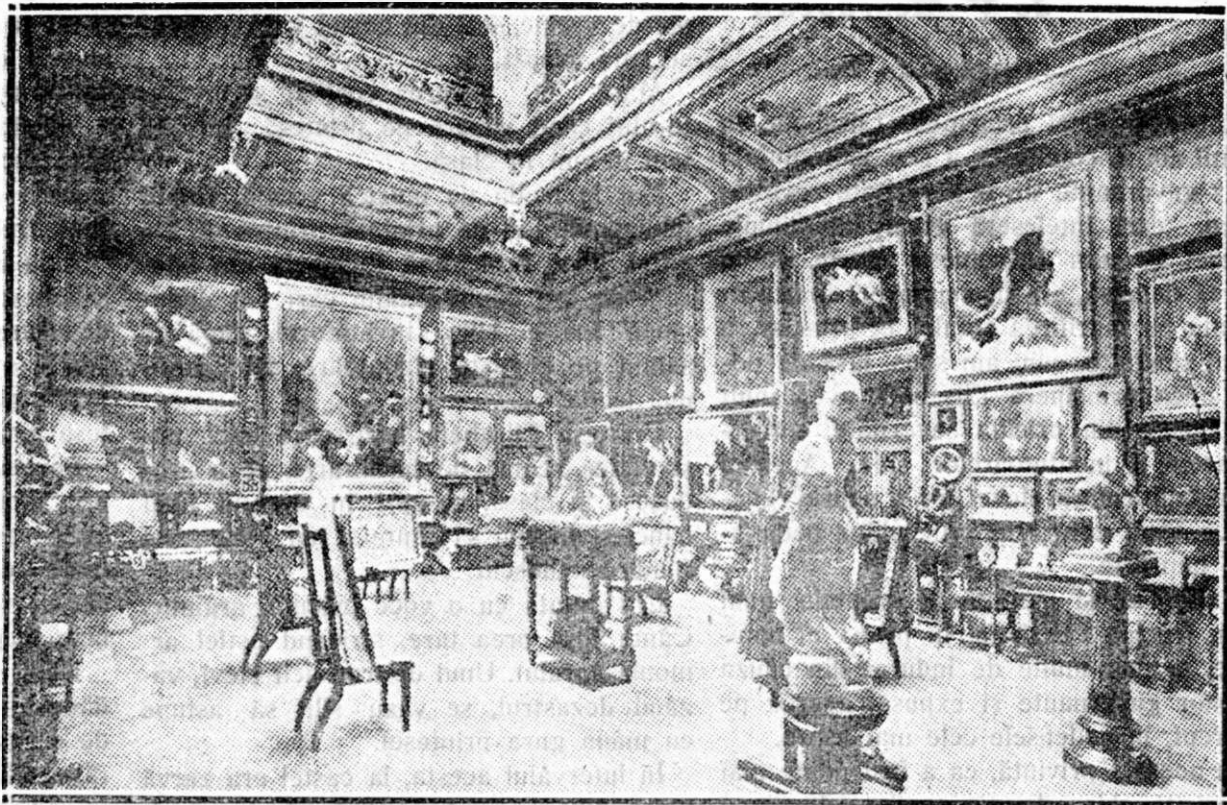
Femea sfârșise de pregătit asterutul bolnavului, premenindu-l și deschizând un pic geamul, ca pentru o vizită ca aceea a doftorului, când șlespăiala cailor și stăvăiala rațiilor unei birji, prin băltoaca d'afară, o vestiră c'a sosit.

Medicul, de altminterii suflet bun, cercetă bolnavul cum se crede și scoțând din buzunar un toc cu peniță de aur și o țidulă, însemnă repede câteva șiruri; întinse țidula femeii care desertă în mâna omului științei câțiva franci, pe care-i ținuse strâns în palmă.

— Să te duci cu rețeta la spițarie numai decât și mâine pe înserate mai trec eu!...

Cum plecă medicul, bolnavul, trezit din somn, începu să se vălească iarăși, gâfâind și hărăind îngro-

Galeria Kalinderu

O vedere a sălei mari de sus

zitor, aducând într'una mâna la berogată și la piept.

Par'că se îneca și femea, speriată, chemă pe o vecină miloasă, lăsând-o lângă bolnav, până să se întorcă dela spițarie.

Ploua cu găleata și leorcăiță, ca vai de ea, când intră în spițarie, curgea apa după ea, de mai s'o dea afară o domnișoară bucălată, cu buzele groase și roșii, ca și obrajii ce învederau o înrudire femeinică cu diferitele borcane cu dresuri și creme din galantarele după care stătea ea o „Reclamă” vie a lor.

— Dă 'ncea! — îi tipă damicela cu obrajii acoperiți de dresuri.

Apoi și mai supărată, fiindcă îi întrerupsese conversația cu un tânăr, ferchezuit bine, cu mustața rasă și cu părul lucios de pomădat ce era, mai adăogă:

— Peste un ceas e gata!

— Păi... — îndrăsnii femea — o s'astept.

— O s'astepti cam mult! — se mai răsti damicela, întorcând fața pe jumătate zombitoare spre tânărul care o scarbea acum din ochi pe biata femeie.

Și mai incudată de această neașteptată înfrângere, damicela nu se dete invinsă:

— Cum îți spuneam, atunci tocmai eșam dela servici, când îmi eși căpitanul înaintea...

— A, ha!... Căpitanul... Am înțeles — murmură tânărul pomădat, neslăbind din ochi pe noua sosită, ai cărei obraji fără dresuri îl ispiteau prin tipărirea de durere ce o păstrău și o făceau atât de interesantă...

— Și ce mai tura-vura — urmă damicela, fără să se oprească din lucru — amestecând tocmai câteva miligrame de „beladona” cu altele de „amoniac”, scăpând, din întâmplare două-trei picături mai mult — am petrecut de minune... Și în sine-și „Nu-i nimic, o picătură-două mai mult...” Apoi, tare: „N'am să uit repede noaptea aceea!...”

— Să-ți fie de bine! sublinie tânărul, mocosind o țigare, supărat peste măsură de nepăsarea nenorocitei acelea care se îndărătnicise să aștepte medicamentul, fără să-l bage în seamă.

Iar damicela, și mai incudată, arunca priviri de viperă, pe sub sprințene, bietei femeii care-i cuțirise curtezanul prin frumusețea ei firească, și în același timp amesteca

feluritele substanțe prescrise în rețetă, fără să ia aminte prea mult la ce pune și ce face.

„Auzi, o mojiță, o desbrăcată, ca asta, să aibă mai mare trecere ca mine! Asta n'o iert!” — Se gândea, rumegând o răzburare, în vreme ce lipea eticheta pe sticluta cu medicamentul preparat, socotind și întinzându-i femeii bonul de plată, tipând:

— Gata!

Nu trecuse nici un sfert de ceas de așteptare și, femea eși din spițarie, întovărășită de privirile poficioase ale tânărului spilcuit și de acele de viperă ale damicelui cu obrajii lucălați și cu buze groase și roșii ca și obrajii plini de dresuri.

După întâia lingură înghițită, bolnavul mai conțeni din gemut, începând par'că să răsuffle mai ușor; apoi prinse să icnească, aducând mâna la pantece și văitându-se că-l arde.

Îi dete biata femeie apă, apoi lapte, adus dela milostiva vecină și tot degiaba. Bolnavul hărăia acum și se încovriga de durere, cu mâinile înfipite în pantece gemând „mă arde! mă arde!”

Nu mai știa biata femeie ce să-i facă și ce să-i mai dea, iar de voie de nevoie mai îi dete bolnavului să mai înghiță câteva linguri!...

Pe înnoptate, când se întoarse omul acasă, în poartă îl întâmpină nevastă-sa cu hasmaua la ochi.

El pricepu îndată, se îngălbeni și ducându-se apoi lângă trupul acela ce începea să se răcească, plânse și el o toană; apoi desmeticindu-se, căută din ochi sticla cu doctoria.

Nevastă-sa i-o întinse.

O luă, se uită lung la ea, scuturând-o și uitându-se bine la spuma gălbuie a doctoriei rămase și, dând din cap:

— Se vede c'a fost doctoria cam tare! Ce spițer l'a făcut?

— Da' dă unde spițer, că l'a făcut o spițercasă! — spuse femea necăjită.

— Imm! — încheie omul îngândurat — Bietu taica!... Se vede că i-a fost scris să moară cu zile!...

ORIGINALE

*Ei da! Mi-s dragi din cale-afară
De ce adică-aș tăinu?*
*Așa-s de blânzi, căpri!... Și dacă
Mi-s dragi, ce crimă poate fi?*

*Au s'ar putea să-i văd într'una
Atât de dulci, de mângăioși
Și să rămân nepăsătoare
Când sunt atâta de frumoși?*

*Ei da! mi-s dragi! a cui e vina?
E lucru-atâta de firesc
Să-mă rădă, când îi văd, în suflet
Când sunt departe, să-i doresc.*

*Ei mi-s și vina și iertarea —
Dacă, iubindu-i, am făcut,
Vre-un rău, tot ei îmi dau osînda,
Căci încă nu m'au priceput.*

IN PĂDURE

(Reminiscentă)

*Iubite, vino! în ramuri încercate
Raze de soare țes pânăz' aurită
Pădurea-i azi biserică sfântă,
Spre creator o arie vrăjită
Înalță-un cor de pasări. Vin, iubite!*

*Singură eu cunosc taina și glasul
Codrului drag, căci din copilărie
Cu el legat-am strânsă prietenie,
Și prinsă'n vraja-i dulce, cine știe
De câte ori prin el m'am pierdut
[pasul*

*Cât e de dulce viața în pădure,
Ferit de lume, patim și ispite,
De ochi dușmani privirile-ți ferite
In cânturi, flori, teci zile ferice,
Cânturi și flori pot mințile să fure.*

Ana Al. Codreanu

Sacul cu glume

*Norocul țetelor.
Mărgărita unei logodnice moderne
O scrisoare: mă iubeste!
Un inel: puțin, puțin!
O brățară: mult! Ah, crește patî
ma lui, de minune!
Un colier: cu pasiune!
Un frumos și scump destin.
Înainte-mă văd acum.
Un buchet: nici de cum!*

Carmen Sylva

NOTE BIOGRAFICE

de V. Mestugean

— Urmare —

Educația micii principese Elisabeta, în primii ani ai copilăriei, a fost incredințată unor guvernante de o severitate revoltătoare, cari înțeleseseră greșit intențiunile mamei. Și cum Princesa Maria, de și mamă duioasă, era de multe ori foarte ocupată cu îngrijirea soțului ei princiar, a cărui sănătate, cum am spus, lăsa de dorit, mica principesă Elisabeta avea mult de suferit din pricina severității guvernantelor și institutoarelor sale. Acestea exercitau asupra elevei lor o supraveghere cu totul contrarie principiilor pedagogiei luminate.

Astfel, de și născută pe treptele unui tron, Regina Elisabeta, în prima ei copilărie, a avut multe de îndurat din cauza acestor guvernante și expusă, adesea pe nedrept, la pedepsele cele mai aspre.

În această privință, ea a fost poate mai nefericită chiar de cât copiii celor mai nodeste familii de muritori de rând.

Totuși, constrângerile cele mai aspre nu puteau să înfrâneze pornirile micii principese, care era sglobie, veselă și plină de viață.

Viața sedentară pentru ea era un adevărat chin. Îi plăcea să alerge prin aleele ce înconjurau castelul părintesc.

Era iute și n'avea astâmpăr un moment.

Pe când era de patru ani, se dusesse într-o zi cu fratele ei mai mic, prințul Wilhelm, să poseze. Mica principesă făgăduise să stea cuminte. Nu se putea însă ține de făgăduință. Abia dacă putu să stea neclintită vre-o câteva minute și căzu jos, aproape leșinată, din cauza sfertărei grozave ce o făcuse să rămână în nemiscare.

Altă dată, fiind mică copilă, se juca prin casă cu mai multe perne de puf pe cari le rezemasă de niște scaune și le săruta și le îmbrățișa spunând că sunt copiii ei.

În încăpere, pe lângă alte persoane înalte, mai era și Regina Prusiei. Această, fie din glumă, fie din nebăgare de seamă atinse cu vârful piciorului una din pernele micii principese.

Miscarea aceasta păru atât de extraordinară și de îndrăzneată prințesei Elisabeta, în cât, cât era ea de mititică, fu cuprinsă de mare indignare. Ea se sculă în picioare și, înaintând către regină amenințătoare și cu degetelul ridicat, îi spuse pe șleau: „Nu-ți dai voce, doamnă, să te mai atingi de copiii mei“.

Se poate ușor înțelege hazul produs de aceste cuvinte ale micii principese care, din instinct, chiar la acea etate fragedă avea iubire nemărginită pentru copii.

Dragostea ei pentru copii creșu în aceeași proporție cu vârsta. Îi plăceau mult copiii de țărani cu cari vorbea și se juca cu voioșie. Avea mare dorință de a frecventa școala satească unde învățau acești copii.

Această dorință o cuprinsese așa de mult, în cât, într-o dimineață ceru voce mamei sale să se ducă până la școala satului.

Princesa Maria, foarte ocupată în acel

moment, și nepricepând bine cele spuse de fiica sa, făcu un semn ușor din cap.

Mica principesă, luând acest semn drept o învoire în toată regula, fără a pierde vreme, ieși din castel îndreptându-se spre școală.

Mare fu mirarea copiilor și învățătorului când văzură pe prințesă intrând tam nesam în clasă.

Era la lecția de muzică vocală. Copiii jubilau văzând pe prințesă printre ei. De altfel, mica principesă Elisabeta era adorată de toți copiii satului cari o cunoșteau foarte bine. Învățătorul, după ce salută pe augusta vizitatoare, își continuă lecția.

Prințesa Elisabeta însă, care nici nu și dădea seamă de turburarea ce o produsese în clasă, se opri în dreptul unei bănci și începu să cânte și ea, cântecul fiindu-i cunoscut.

Era dotată cu o voce plăcută, argintie. Cânta însă prea tare, stricând astfel armonia corului. Unul dintre micii elevi, văzând dezastrul, se văzu silit să astupe cu mâna gura prințesei.

În intervalul acesta, la castel era zarvă mare din cauza dispariției micii principese.

Prințesa Maria de Wied ca tânără femeie

Numeroși servitori o cântau pretutindeni, pe când alții cutreerau pădurea. Prințesa nicăeri. În cele din urmă o descoperiră în curtea școlii, unde începuse să joace cu copiii de țărani.

Prințesa era obosită de atâta joc și sudarea îi curgea șiroaie pe față. Servitorii o luară pe sus și o duseră la castel.

Prințesa Maria, care, cum se știe, era foarte severă, o pedepsi cu asprime pentru această escapadă copilărească, închizând-o timp de mai multe ore într-o cameră.

În legătură cu pedepsele aspre suferite de mica principesă Elisabeta, vom mai menționa brutalitatea cu care s'a purtat față de ea una din guvernantele sale din cale afară de severă.

Pentru motivul că eleva făcuse o greșală neînsemnată în cursul unei lecțiuni de gramatică, găsisă de cuviință să o lege într'un sac expunând-o astfel privirilor tuturor.

Nu se știe cât timp a fost ținută prințesa în această poziție atât de umiltoare și de dureroasă. E cert însă că prințesa n'a uitat nici odată pedeapsa aceasta.

După ani de zile, în una din călătoriile sale la Neuwied, Regina întâluî la castel pe fosta sa guvernantă cu inimă de tigresă.

Guvernanta, acum femeie matură, venise cu zâmbetul pe buze să primească pe fosta ei elevă.

Regina Elisabeta, cum o văzu o și re-

cunoscu. E posibil oare să uii mutra unui călău? De aceea, văzând-o în fața ei, i se înprospătară în memorie toate amănuntele pedepsei îngrozitoare ce suferise și nu se putu abține de a-i adresa următoarele cuvinte: „Doamnă, vă mai aduceți aminte de sac?“

Bătrâna ar fi dorit să fie mai bine la zece metri sub pământ de cât să primească acest reproș bine meritat, chiar după trecerea unui interval atât de lung.

Abia la vârsta de opt ani prințesa Elisabeta a scăpat de guvernantele sale atât de aspre și a fost incredințată d-șoarei Jossé, o pedagogă foarte pricepută și foarte blajină sub direcțiunea căreia prințesa a făcut progrese remarcabile.

Sarcina d-șoarei Jossé, era ușurată și prin faptul că eleva sa, nu numai că era de o rară inteligență, dar avea cea mai mare dorință de a învăța și a-și cultiva cât de mult spiritul setos de toate tainele literelor, ale artei și științei.

După șase ani, d-șoara Jossé, care dăduse dovezile cele mai strălucitoare de sârguință și pricepere, trebuind să părăsească castelul, educația prințesei fu incredințată profesorului Saurwein.

Când noul profesor se duse la castel, spre a-și începe lecțiile, prințesa Maria îl întâmpină cu următoarele cuvinte:

„Domnule profesor, vă veți face o părere contradictorie despre eleva d-stră; ea nu are credința tradițională, primele ei întrebări vor fi: „de ce?“ „e adevărat?“

Profesorul Saurwein, care trăise multă vreme în Anglia, era un adânc cunoscător al limbei, literaturii și istoriei englezești. El își preda cursul în limba engleză.

Prințesa, care cunoștea bine limbele franceză și italiană, învăța cu mare înlesnire și engleza și latina.

Afară de marii autori englezi ea citea fragmente din Ovidiu, Orațiu și Cicero, traducându-i în limba engleză. Cu limba elenă a dus-o mai greu, totuși gusta pe Omer citindu-l în traducerea germană.

Compozițiile literare cu le făcea în intervalul acesta, umpleau de admirație și mândrie pe profesorul său, care știa, cu o rară dibăcie, să înlesnească manifestările literare atât de fericite ale elevei sale. Avea cugetări frumoase și un stil elegant și curgător cari denotau încă de pe atunci pe viitoarea mare scriitoare.

Prințesa Elisabeta s'a mai ocupat în acești ani de studii și cu științele matematice, în cari, deasemenea, a excelat.

Avea, în același timp, o mare pasiune pentru studiul filosofiei și a fost o vreme când, în toate discuțiile sale, prefera să abordeze chestiuni filosofice cari o interesau în gradul cel mai înalt.

Dar, ori cât de mare i-ar fi fost dragostea pentru știință și filosofie, prințesa admira mai presus de toate arta și literatura, în cari rolul de căpetenie îl îndeplinesc simțirea și imaginația.

Prințesa încă de la început a avut cea mai mare înclinare pentru literatură în care și-a găsit mângâierea în cele mai triste clipe ale vieții sale.

Și cum putea să fie altfel când, prințesa Elisabeta, nu numai că era poetă din naștere, dar încă trăia într'un mediu cu totul poetic?

Castelul Neuwied e situat într-o poziție din cele mai pitorești. La poalele lui

curge Rinul cu apele-î albăstrii și, de jurîmprejur, e înconjurat cu imense păduri seculare.

Prințesa a crescut pe malul grandiosului fluviu și în sânul pădurii. Prima muzică ce a ascultat-o a fost aceea a apelor ce curgeau spumoase și a freacăntului pădurilor tainice. Sufletul simțitor al tinerei prințese nu putea rămâne indiferent în fața frumuseților firei în mijlocul căreia îi plăcea să trăiască.

Asprimea guvernanelor sale din copilărie, nu isbutiseră să smulgă din sufletul ei dorul libertății, plăcerea ce o avea de a rătăci prin codri și a respira aerul înviorător al pădurilor. Prințesei îi plăcea firea mai presus de toate și chiar în momentele furioase ale naturii.

Iarna, când ninge din belsug, prințesei îi plăcea să plece în pădure, să cutreere câmpiile înzăpezite, fiind păzită numai de câinii credincioși ai castelului. Toate priveliștele naturii o încântau. Și dacă îi plăceau ierbele grele cu troiene, cu viscole cumplite și rămânea extaziată în fața acestor tablouri atât de frumoase și de mărețe în grozăvia lor, nu era indiferentă față de melancoliile toamnei plină de frunzele veste de ce cădea în stoluri de pe copacii pădurii, în suspinele agoniei frumosului anotimp.

Primăvara și vara aveau firește pentru prințesa poetă delicia lor. Ea vedea și simțea mai mult de cât ori-cine frumusețile naturii. Aurora cu strălucirile ei, crepusculul cu leșinul lui îi dădea mii de impresii. Nimic nu-i scăpa și adora până și modesta floricea care își ridică timidă petalele în rarele luminișuri din pădure. Și, după fiecare din plimbările sale, prințesa se întorcea la castel cu o abondentă recoltă de impresii care urmau să se răspândească mai târziu, pe aripele sublime ale Poesiei, în cele patru colțuri ale lumii, îmbătând pe toți cu suavitatea lor, cu înălțimea ideilor și cu întreaga acea frumusețe făurită din albastrul Rinului și freacăntul pădurii, învăluite adesea și cu vălul melancoliei încuibată în sufletul poetei în urma grelelor încercări de care a fost isbită în diferitele epoci ale vieții sale.

Tot la Neuwied, în acel cuib de războinic, plin de amintiri istorice și legende, prințesa a dobândit gustul poveștilor frumoase pe care le-a cultivat cu un succes atât de desăvârșit în multe din operele sale literare.

Dar, îndeletnicirile sale literare și artistice și mai ales studiile adânci ce le urma cu atâta sârguință, nu o ținură departe de actele de filantropie.

De altfel, cu o mamă ca Prințesa Maria, care a fost o mare filantropă, era cu neputință ca prințesa Elisabeta să rămână nepăsătoare față de suferințele omenești.

Prințesa Maria, dorea nu numai o educație solidă și înaltă fiicei sale, dar ținea să o oțelească inițiind-o în ce privește și grelele împrejurări ale vieții.

Și de aceea, ori de câte ori vizita spitalele și instituțiile de caritate, o lua cu sine pe mica prințesă, care, cu modul acesta, s'a deprins de mică copilă să compătimizească pe cei isbiți de soartă și să le aline suferințele.

Văzând aptitudinile extraordinare ale fiicei sale, prințesa Maria presimțise

parcă de la început înalta chemare pe care urma să o aibă în viitor prințesa Elisabeta și, de aceea, a căutat să o pregătească pentru o atare chemare.

În sufletul prințesei se deșteptă de timpuriu mila pentru cei ce suferă. Compătimirea ei era așa de mare în cât adesea dorea să împartă săracilor chiar din îmbrăcămintele și lucrurile sale.

Când vizita spitalele, nu numai că nu se înfricoșa de aspectul bolnavilor, dar se oprea în dreptul fiecărui pat vorbind cu blândețe suferinșilor și vărsându-le în suflet balsamul mângâierii.

Crescută în frica lui D-zeu, prințesa Elisabeta a fost deprinsă din copilărie cu ideea morții. Mama ei, Prințesa Maria a învățat-o că moartea este resplata cea mai mare dată de D-zeu.

Prințesa Elisabeta a fost de față când bunica ei vitregă ducesa de Nassau, se afla pe patu-i de moarte. Cadavrul neînsuflețit al ducesei n'a înfricoșat de fel pe prințesă.

Ea nici nu s'a emoționat peste măsură și nici n'a plâns. Pentru ea moartea era o transformare și avea un caracter misterios. Despre sfârșitul nostru prințesa avea o concepție cu totul poetică.

Prințesa Elisabeta la vârsta de 17 ani.

Când ducesa își dete ultima-î suflare, prințesa alergă în grădină, culese trandafirii cei mai frumoși cu care împodobii patul de moarte al bunicii sale.

După cum am spus, prințesa era foarte evlavioasă. Nici odată nu lipsea de la serviciul divin și asculta predicile cu cea mai mare băgare de seamă și adeseori le și nota în carnetul ei.

Ceeace a amărât mult viața prințesei Elisabeta, încă de la vârsta de 7 ani a fost boala prințului Oton-Niculae, fratele ei mai mic.

Prințul Oton s'a născut în 1850. Era debil din primul moment și a suferit mai multe operațiuni chirurgicale ca mic copil. Prințul Oton s'a stins în 1862 după o viață scurtă dar plină de cele mai atroce suferințe.

Intervalul acesta de 12 ani a fost o epocă de mare tristețe în castelul de la Neuwied.

Nu mai rare ori se mai risipea tristețea când, grație îngrijirilor primite, starea prințului dobânda un aspect înșelător de îmbunătățire.

Tristețea tuturor celor din jurul micului bolnav era cu atât mai mare cu cât prințul Oton era foarte dragălaș și din cale afară de inteligent.

Cu toată boala lui, care îl făcea să suferă atât, prințisorul învățase să scrie și să citească și, în zilele când se simțea mai bine, declama versuri cu un remarcabil talent. Părinții ca și fratele său

Wilhelm și sora sa, prințesa Elisabeta, îl adora. Prințesa Elisabeta nici odată n'a uitat de chinurile îndurate de micul martir și mai târziu i-a descris suferințele în niște pagini sfâșietoare în lucrarea ei „Viața fratelui meu Oton”.

Micul principe, conform dorinței exprimate de el însuși pe patu-i de moarte, a fost înmormântat în pădurea din Monrepos sub umbra unor bătrâni tei.

Să nu uităm a spune că castelul Monrepos se află tot la Neuwied și a fost clădit de contele Frederic Alexandru.

Tot pe la 1850, după nașterea prințului Oton, s'a agravat și boala de piept a prințului Hermann, tatăl prințesei Elisabeta.

Prințesa Maria era bolnavă în urma nașterii lui Oton de un fel de paralizie nervoasă care o condamnase la o complotă nemiscare. Boala, din fericire, a fost de scurtă durată.

Se poate deci ușor vedea cât a trebuit să suferă prințesa Elisabeta, între iubiții săi părinți și adoratul său frate, câteșitrei bolnavi.

Ea însă, din fericire, era de o sănătate înfloritoare și prin voioșia ei, înveselca și mângâia pe iubiții ei bolnavi.

În 1851, prințul Hermann făcu o lungă călătorie prin America de Nord și Antile, sperând să obțină, prin schimbare de aer, o îmbunătățire a stării sale de sănătate.

În acelaș an, familia princiară își părăsi reședința de la Neuwied și se stabili pentru câțva timp la Bonn.

Palatul princiar era frecventat de cele mai mari somități din lumea literelor și artelor. Împăratul Frederic III, moștenitor al tronului Prusiei, pe atunci student la universitatea din localitate, vizita despalatul. Prințesa de Wied fiind încă suferindă, prințesa Elisabeta, de și în vârstă numai de nouă ani, ajută cu mare înțelegere pe mama sa în ce privește onorurile casei.

Printre vizitatorii palatului mai era și marele poet Ernest-Mauriciu Arndt, care se ducea aproape zilnic la Palat și scria poeziile-î patriotice.

Arndt era un bătrân octogenar a cărui inimă însă vibra de cel mai adânc patriotizm. Astfel, poeziile sale au avut o mare înrâurire asupra generațiilor de atunci și au contribuit la propagarea ideii unității germane.

Prințesa Elisabeta a profitat mult intelectualicește de pe urma noului mediu în care trăia. Ea asculta cu mare interes convorbirile personajilor înalte cari vizitau pe mama sa. Îi plăcea însă mai mult bătrânul poet Arndt și rămânea parcă extaziată când acesta își recita poeziile-î pline de avânt.

Arndt, de asemenea, iubea mult pe prințesa. O lua pe genunchi și o mângâia pe frunte dându-i sfaturi părintești.

Tot la Bonn prințesa Elisabeta a cunoscut pe d. Dimitrie Sturdza, viitorul mare bărbat de Stat al țării românești și pe fratele lui, ambii studenți la universitatea din acel oraș.

De la Bonn familia princiară a trecut la Paris unde prințesa de Wied s'a însă-nătoșit pe deplin.

(Va urma).

SCRISOARE

Fiorul zilelor de toamnă,
Mă 'nchide sufletu 'n scriu...
Aș vrea să-ți scriu... să-ți spun ce
[înscamă
Un dor înfrânt, stingher, pustiu...
Și plânsul meu nepotolit
Să-ți sune 'n gându-ți de departe
Ca un ecou de frunze moarte
În puca unui asfințit

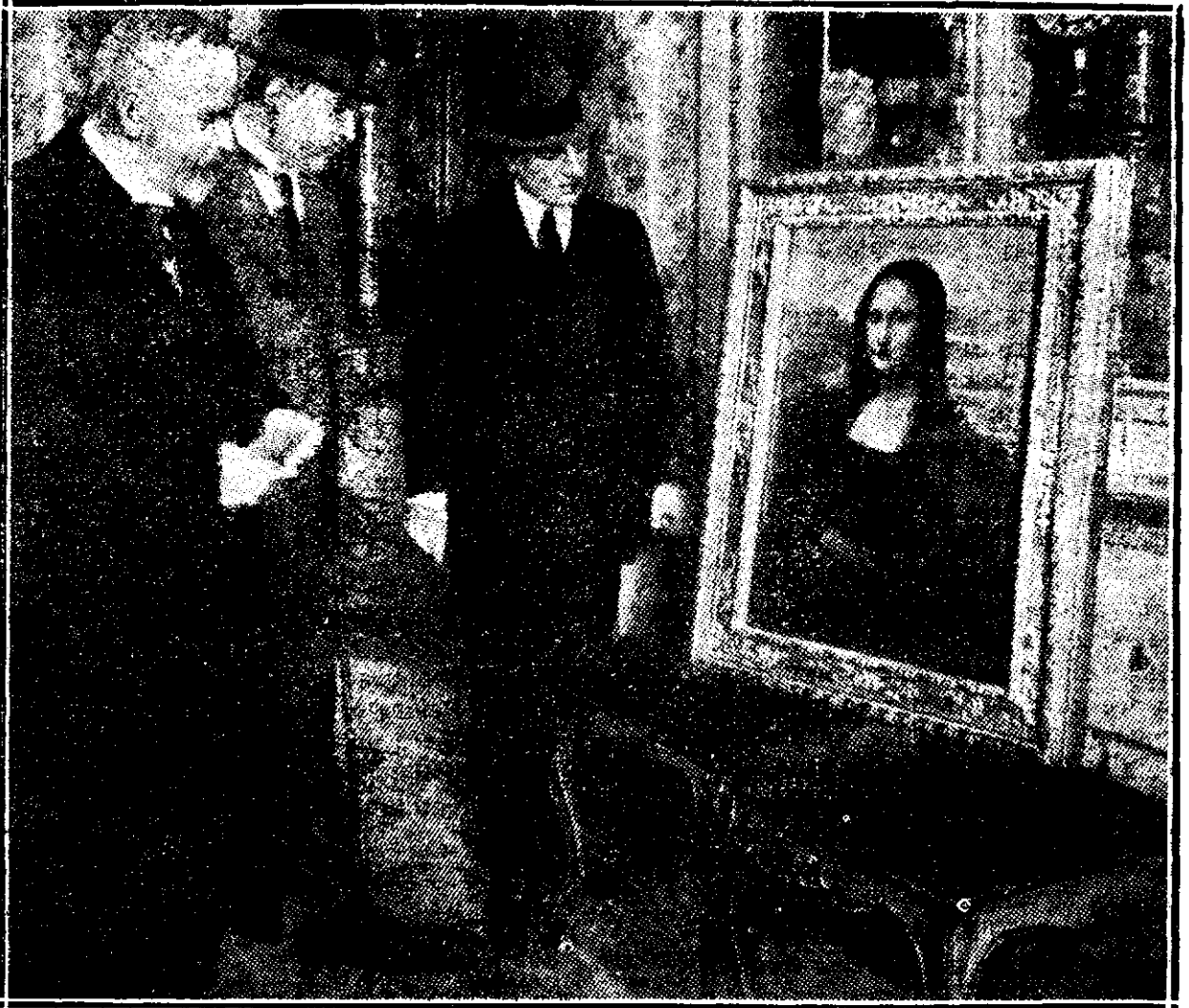
...Te văd... Cu ochii lacomi sorbi
[rândurile aceste
Nedumerirea 'ți pune pe buze-un
[zâmbet șters
Aș vrea să 'ntorc din cale al vre-
[murilor mors
Ca să tacie iardș fantastica poveste...

Nu... Mi s'a stins credința
Și sufletul mi-e gol
Și-abia gonesc din minte al gându-
[rilor stol,
Și-abia încerc o clipă să pui un
[râu voinței
Că tar mă năpădeste vâltoarea
[suferinței...

Ţi vîsu-î mort...
Și dacă deschid o veche rană,
Și dacă câte-odată mă birue amarul
Sivoin-ărilor plânsuri a' năruit
[altorui
Ce-ți închinascm fic - - și unde ca
[icoană
Să chipul tău — străinul de azi...
Mi se sfîșie
Tot gândul când știu bine, c'altfel
[era să fir
...Sfios se 'naltă glasu-mi spre Cer
[și-ți cer ertare
Din ceasul de pe urmă, am suferit
[prea tare.

Gabriella I. Anastasiu-Vuculescu

Găsirea Giocondei

Gioconda expusă la muzeul din Florența înainte de a fi trimisă la Paris

STRIGOIUL
de VICTOR EFTIMIU

Sătenii îl ziceau „Lupul-alb”. Era un câine mare, cenușiu; care păzea turma de oi a mănăstirii Precista. Îl întâlneam adeseori pe dealurile din dosul mănăstirii, în câte o pădurice, în vii, în alunișul muntelui Lescata și în matca Povrocului secat. Numai vedeam o pată-cenușie desprinzându-se de pe câte o stâncă, ori de priatre verdețuri și alergând spre mine, cu gura căscată, cu ochii sticloși, îndărjita cu glasul răgușit. Decum mă zărea, începea să urle și se repezea la mine. Îl goneam cu pietre, îl amenințam cu pușca, dar el lătra mereu și glasul răgușit i se prefăcea într-o șelălăială ascuțită, văile răsunau asurzitor și totdeauna când lătra el, auzeam undeva, departe, cum se rostogolește pictrișul de pe vre-o coastă.

Mult m'a necăjit pe mine câinele ăsta, mai acum șapte ani când umbra la vânat în jurul mănăstirii Precista, dela poalele Gramcz-ului. Odată se apropiase tare și poate mi-ar fi sfâșiat piciorul, dacă nu-l umpleam gura de sânge cu patul puștii. Din ziua aceea mă ura și mai mult.

Îmi cunoștea bubuitura puștii parcă, așa venea de repe ori unde nși fi fost.

Lupul-alb era un câine sălbatic, mare la trup, cu părul plin de noroi, cu labele groase. Avea gâtul țepăn ca lupii, și deseori mănea iezi d'at mănăstirii și a doua zi ducea pe cioban la rămășițele stăruului și urla, amenințând lupul închipuit.

Ciobanii și călugării știa de șirtenia dulăului dar îl țineau iocă la turmele mănăstirii căci dacă se ospăta din an în paște cu câte un ied, apoi scăpa deseori oi și capre din gura lighioanelor sălbatice. Se luptase de multe ori cu lupii și nu odată îi răzbiase. Luptele acestea îl învrăjbisera și-i umpluseră ochii cu lumină violenă, crunte. Ura pe toți străinii, și de multe ori sfâșia ze-

ghea vre-unui cioban cuțovlah coborât din munte spre târg și rățacit pe potecile dela marginea Proorocului; ori, mușca vre-o habă care fura alune din pădurea satului.

Fiindcă drumurile mele tot în jurul mănăstirii se învârteau în vara aceea, dedeam ochii amândoi aproape la fiecare zi.

Întii mă speriasem când l'am auzit căzând de pe o stâncă, gata-gata să-mi sară în spate. M'am gândit să-l impuse, dar cele două țevi abia puteau răpune un iepure, nu și slăbiciunea aceea cu pielea de un deget.

L'am fript odată, ce e drept, cu alce mărunte dar parcă le-aș fi asvârlit cu mâna, așa de puțin îl duruseră. Și n'avea de gând să mă lase. Când mi-avea lumca mai dragă în câte o dimineață lipede, plia de soate și de umbre deslășite, când mi-era sufletul mai pătruns de frumusețea firii și de liniștea dimprejur, glasul lui crunt, venea să mă sperie, să-mi turbure tot sângele. Cu cătă pofță nu i-aș fi trimis cinei alice cât aluna între ochii aceea murdari, în gura lui roșie cu dinții albi și ascuțiți! Eram însă bine cu egumenul mănăstirii și de multe ori mă rugase să nu-l ucid cel mai credincios câine.

Îmi povestise egumenul de câte ori îl scăpase Lupul-alb de tâlharii, de câte ori luase la goană pe pădătorii hostanului și câtă dragoste purta el turmelor trimise în pădure.

Bătrânul egumen îmi vorbea de câine ca de un prieten vechi, cam pesomorat, dar bun de inimă. Îmi spunea de vitejiile lui din tinerețe, și toate povestile acestea, ascultate în curtea răcoroasă a mănăstirii, în miresul de zmirnă stinsă de-acole, și'n picurarea fântănoși reci, de sub icoana Sfintei Fecioare, îmi veneau în minte de câte ori mă gândeam să-mi încarc pușca pentru urs și să dau bună ziua Lupului-alb.

O, de câte ori nu mi-am călcat pe inimă și m'am mulțumit cu câteva luiduelli, trimise nepotitului tovarăș de vânătoare!

Era câte-o seară de vară când numai zgomotul unui izvor îți erăta ce liniște plutește peste munți și păduri, și numai câte un noruleț în-săngerat arăta ce lingede și ce albastru e cerul. Umblam încet, feridu-mă de uscături și de pietre. Pășeam tiptil pe sub vre-o boltă de stejar și mă uitam printre crengile stufoase, să zăresc ghemul întunecat al vre-unei turturele adormite. Său mă piteam în vre-un tufis, fugă un izvor unde se adăpau potârnichele. Său, învoiaș ca un hoț, pândeam de după stânci, porumbci sălbaticii pșosiți în jurul apelor sărate, dela poalele muntelui Sf. Ilie. Și în clipa când începea să-mi bată inima și mâinile îmi tremurau ridicând coșul, pasările se înălțau spoviate, simțind p'aproape câinele, auzindu-l lătrăturile firoase. Iar mie mi se părea că se dăramă muntii, umbrele scrii mă înfricoșau și tot sufletul mi se invenina de neaz.

Odată, am dat de o vulpe, într-o vie, și văzusem coada roșatică printre două vișe, iar o jumătate din trup într'un tufis de mure. M'am ascuns, am lăsat-o să plece, și a doua zi, cu amândouă țevile încercate cu alice mari, m'am pitulat în tufișul de mure. Vulpea n'a venit. M'am grăbit să plec și-am auzit-o într'altă vie, lătrând înrăstător, în liniștea înserării.

A treia zi, am așteptat-o iar, — și a venit. Dar a venit și câinele, țirește. Sta cocoșat pe o stâncă, deasupra văii adânci și ținea ochii în cer, urlând a mort. Și era neaz că nu putea sări pe malul celalt, măcar că numai cățiva pași ne desparte. Fiindcă vulpea fugise și cocoșul măi era ridicat, m'am înțors spre câine, am oclit, — înaintii bubuiră și o gată cenușie se deslipi de pe stâncă, rostogolindu-se pe coasta pietroasă și așternându-se în fundul prăpastiei.

În sfârșit! Eram liniștit. Nu mă mai gândeam nici la tinerețea Lupului-alb și nici la povestile bătrânului egumen, auzite în curtea neaz a mănăstirii, în picurarea fântănoși

de sub icoana Prea Curatei. Abia așteptai să se facă ziua, în noaptea aceea: voies cu pușca strălucitoare în lumina dirănoței, ochii toate drumurile pe unde mă necăjise câinele până atunci și cu o răsplată a faptelor mele, pădurea îmi trimise pasări multe și mari în bătaia alicelor. Toată firea era mulțumită că de aci înainte n'au să măi turbure urletele ascuțite, lătrăturile răgușite ale lupului alb. Două trei zile m'am gândit cu mulțumire la cel ucis. Apoi, îl uitai. Parcă nici nu fusese vre-odată.

Dar într-o zi după vre-o săptămână pe când urcam poteca spre pădurea de aluniș, tresării. Ca un strigoiu, cel pe care-l crezusem mort, mi se ivi în cale. Era slab, prăpădit, umbra cu capul în pământ, abia târând un picior.

Când mă zări, se opri în loc speriat, se întoarse repede, și o luă la fugă, șelhopătând. De atunci nu l'am mai văzut.

Moartea unui fruntaș al țării

† ION KALINDERU

Cel mai frumos sonet

(După Heine)

Din ochii ei, lumină de stele.
Via toate cantecele mele
Garita ei cu buze fine
Mi inspiră tainic tertine.

În din obrajii-i cutez stăruie
Pentru sublimete-mă române.
Șo inimă dăcur avea

În pîrlit ei e cacet.
Cu-aldia drag i-asi făcîuse
Cel mai frumos sonet.

Ada Sulcină

Convorbiri astronomice

ROIURILE DE STELE

De mil de ani, constelațiile sunt văzute aceleași, neschimbate, așa le-au văzut Chaldeenii cu două mii-trei mii de ani înainte de Cristos, așa le vedem și noi azi... cu ochii liberi. Astronomii știu însă astăzi, că toate stelele au mișcările lor proprii, dela 10—12 km. pe secundă până la 50—60 km. pe secundă...

Aceste mișcări nu se pot dovedi însă cu ochii liberi în câteva mii de ani numai: e nevoie de zeci de mii de ani, ca să vezi că forma unei constelații. Astronomii le dovedesc cu măsurători foarte delicate și e destul să știe că o stea se mișcă cu atîta pe an, ca să știe în mii și zeci de mii de ani ce poziție va avea pe cer.

S-ar putea întocmi hărți cari să arate, care va fi înfățișarea cerului peste 30.000 sau 40.000 de ani și asemenea hărți au și făcut astronomii Proctor și Flammarion.

Proctor, un astronom englez de seamă, un Flammarion al Angliei, care a scris însă înaintea acestuia, a observat el cel dintâi, că cinci dintre stelele principale ale Ursei mari (Carul mare, cum îl zicem noi), au o mișcare comună în spațiu. Cu ajutorul spectroscopiei s'a dovedit în urmă că Proctor are dreptate. Cele cinci stele sunt cele cărora astronomii le zice vita, gama, delta, epsilon și zeta. Cele din mijloc. Toate au mișcările din spre același punct al bolții cerești și anume din spre niște stele din constelația Lăcustă, toate au o înțesală mijlocie de vre-o 21 km. pe secundă, au aceeași vîrstă și se află cam la aceeași depărtare de noi, care după astronomul german Ludendorff ar fi de vre-o 90 ani de lumină, adică lumina făcînd câte 300.000 km. pe secundă, ne-ar sosi în 90 de ani dela una din aceste stele.

Cu alte cuvinte, aceste cinci stele, cu toată depărtarea la care se află unele de altele, formează un grup, care are același țel și care va fi avînd aceeași origină.

Celelalte două stele, alfa și ieta, ultima stea a osiei și ultima stea din roata, par că au și ele o mișcare comună în spațiu, dar aceasta nu s'a dovedit încă cu siguranță.

Hertzprung, alt astronom german, a găsit în urmă, că alte opt stele, dintre cari și Sirius, cea mai strălucitoare stea de pe întreaga boltă cerească, fac și ele parte din grupul celor cinci stele din Urso mare.

Într-adevăr de curios, ea cele cinci stele din Urso mare, să formeze un grup real, deoarece de la steaua vita și până la steaua zeta din aceea constelație e o distanță ca a treia parte din distanța lor până la noi, adică lumina face vre-o 30 de ani ea să ajungă dela vita la zeta.

În ce privește depărtarea dintre aceste stele și Sirius, apoi e nelămurit de mare, de oarece trebuie să treacă peste 100 ani de lumină, adică e mult mai departe Sirius de aceste stele, decât suntem noi. Sirius

de altfel se află numai la vre-o 9 ani lumină față de noi și cu toate acestea nu e un frate al soarelui nostru, ci al stelelor din Urso mare.

Toate stelele cari formează constelația Carului mare așa cum o cunoaște poporul, sunt cu mult mai mari și mai luminoase decât soarele nostru. Așa, vita din Carul mare e de 72 de ori mai luminoasă decât Soarele, epsilon de 105 ori, iar alfa, care face parte din alt grup e de 126 ori mai luminoasă decât Soarele. Sunt deci soări enormi, pe lângă cari bietul nostru astru al zilei e un pigmeu, deși e de 1.300.000 ori mai mare decât Pământul.

Pentru cei cari cunosc stelele și dacă nu le cunosc, le recomandăm „Cum să înveți stelele” pe care a editat-o Casa Școalelor — dau numele tuturor stelelor ce formează faimosul grup despre care am vorbit, ne mai punem la socoteală pe cele cinci din Urso mare și pe Sirius: Vita din Eridanul, vita din Vizitiul, delta din Leuk, alfa din Coroana boreală, stelele 37 și 78 din Urso mare și altele.

Mai sunt și alte grupuri de stele, dar vom vorbi cu alt prilej. E deci viață intensă în univers și pe când noi ne certăm pe îngustul glob ce-l locuim, fugim în spațiu cu 30 km. pe fiecare secundă, în jurul Soarelui, pe când însuși Soarele își duce cortegiul lui de planete spre un punct din constelația Lirii cu 20 km. pe secundă, se mișcă în spațiu fără margini, spre țeluri necunoscute încă, gigantici soări ce au înțesală și mai mari, îndepărtați unii de alții și totuși legați prin linie nevăzute ale atracției universale.

Victor Anestin

EX-LIBRIS

SCÂNTEI de căpitan G. Angelescu, eroic. Sunt scriitori asupra cărora e greu să te pronunți, de oarece nu poți să-i lauzi, de oarece ar fi să-i încurajezi atunci când ceea ce au făcut, nu merită aceasta și totuși, au o umbră de talent, vezi bine că îi lipsește ceva pentru a putea să scrie mai bine. Așa e cazul cu autorul volumului Scantei. Volumul acesta de versuri nu va trece la nemurire pe autorul său, dar vezi cum scapără unele „cântări”. D. G. Angelescu are o personalitate, are umor, e spiritual, dar nu e stăpîn pe arta scrisului. Nu e un înscuț, ca mulți dintre poeții prezentului, din contra, nu-i lipsește nici talentul, dar tehnica scrisului nu e are. Nu știe să alegă expresiile, nu știe să îndepărteze pe cele nepotrivite. Sunt unele banalități, cari te-ar face să închizi volumul și cu toate acestea sunt rânduri dragute, cari meșteugite puțin, ar fi adorabile. E un amestec ciudat în area carte și numai dacă ai răbdare, poți să vezi că printre multe lucruri rele, se află și fiori frumoase.

Sunt poezii patriotice, sunt versuri exotice, sunt epigrame, satire, veți găsi de toate în cele 96 de pagini, ba veți da și de o fantezie și tragică și comică, al cărui eroic e artistul Brezeanu.

Se pare că satira îi reușește mai bine, căci dintre poeziile cari au pretențiuni la seriozitate nici una nu are vre-o valoare literară.

D. căpitan Angelescu îi face impresia cuiwa care dibuie pe întămărie. Nu și-a găsit încă genul.

Noi făm stăruie să se consacre satirei, cu condițiune însă să citească pe cei cari au cultivat-o serios, pe cei cari au ajuns măestrii.

Și deși gradul de căpitan implică o vîrstă oare care, credem că d. Angelescu va isbuti să ne dea o scriere mai bună decât „Scantei”, după ce va fi făcut sacrificiul pe altarul în care arde focul artei.

UNCHIUL CRISTEA. N. G. Rădu-

lescu-Niger. No. 872 din Biblioteca pentru toți. Un scriitor conștiincios, un moralist, ceea ce e drept, nu se potrivește cu societatea modernă, care nu are o mare dragoste pentru morală și care nu pune mare preț pe conștiință.

D. Niger se războie, descrie societatea așa cum e ea. Știe însă că sămînța oamenilor cum se cade nu s'a uscat cu totul. De aceea în Uchiul Cristea, veți găsi diferite caractere, nu de monștii, ci de oameni în mijlocul cărora trăim, cu cari avem afaceri și le strîngem în mîna. Bogăți, sau săraci, culți sau inculți, toți își preumblă murele și patimile prin saloane și localuri publice, neubîndu-se unul pe altul, ba vorbindu-se de rău, dar căutîndu-se totmai pentru a se putea stăgna cu vorba.

Cinci familii se trudec cum să pună la cale cele câteva milioane ale unui unchiu care trăește, dar care nu mai are mult de trăit. O duzină de bărbați și femei, pe cari se- tea de lanț îi zăpăcoșe. Fiecare se gîndește cum ar face ca milioanele unchiului Cristea să-i rămînă numai lui. Și unchiul, care vede și înțelege toate, îi pedepsește cum se cuvine și-și lasă averea aceloră pe cari îi crede mai de treabă. Morala e salvată, oamenii cum se cade sunt răsplătiți. E drept, că nu totdeauna se întîmplă aceasta, se știe că intrigă și insinuarea perfidă cîștigă mult mai mult decât cinstea, dar e nevoie câte odată să dăm cîștig de cauză și virtuții. Vedeti, de aceea spuneam că d. Niger nu poate să fie pe placul tuturor. Se vor găsi însă destul oameni cum se cade, cari să citească această scriere, prin mare pentru o navelă, grea mică pentru un roman. În orice caz, o poveste din viața de toate zilele, cari poate fi citită cu plăcere de ori și cine.

Albert.

Viața artistică și literară

Colaboratorul nostru d. Ion Dragoslav pregătește un nou volum de scrieri intitulat: „Poezii de Crăciun”.

„Orfanii neamului” este titlul unui mare roman naționalist al cunoscutului scriitor d. N. Rădulescu-Niger. Romanul acesta nu e simțit din monotonia literară de azi și ne arată cîntărea adevărată a scriitorului care știe să facă din talentul său operă de patriotism și de apostolat.

Veteranul teatrului nostru, artistul I. Dumitrescu Crețu, și-a sărbătorit la Craiova 50 de ani de carieră teatrală. Este un record extraordinar când ne gîndim la greutățile ce au avut de întîmpinat bătrînii noștri actori.

Ca și bătrînul Anestin, I. D. Crețu a însemnat o epocă în viața teatrală de la noi și generațiile de-azi își vor aduce cu drag aminte de acești artiști cari au legănat anii copilăriei lor pe scenele teatrale din Oltenia în deosebire.

Crețu se retrage din teatru cu o pensie de... 130 lei lunar, după o muncă istovitoare de 50 ani.

„Pascual et fils” e noua piesă a lui Pierre Veboe care a fi jucată la teatru „Renaissance” din Paris.

La Londra s'a jucat cu mult succes piesa „L'histoire de Manon Lescaut” a lui Didier Gold, după celebrul roman al abatelui Prévost.

Zilele trecute s'a dat la Clujul Sîdoli un concert original din țara și caval al maestrului D. Ciobanu care a isbutit să învingă toate di-

cultățile tehnice muzicale, cîntînd arii grele din operele mari, c'un simpu fluer ciobănesc.

Iulian i-a dat un frumos concurs cu minunatele sale creațiuni de mahlala.

Păcat numai că a asistat un public prea puțin numeros!

În pînăavard se va inaugura la Paris o expoziție a picturilor „Zăpezii” din Europa și America.

Pictorii noștri vor expune și ei din „zăpezile” lor?

Cinematografiștii se agită de căva timp pentru că se precețază o taxă de 5 lei pe metraj de film, pe lângă timbru pe care Teatrul Național îi încasează dela cinematografe.

Va fi tot pe spînavea bițiilor spectatori.

D. A. D. Nempeț va ține Vinerii ce vine comunicarea sa la Azazel, mie asupra „Ometii mare politia”.

Cunoștințutul Brumărescu va deschide o nouă expoziție a lucrărilor sale pe str. Lipscau.

Expoziția va ține pînă după anul nou.

Să citescă toată lumea „Schimbarea” de d. V. Mestegenanu, o scriere adînc psihologică și foarte instructivă, despre care critica literară și marii noștri scriitori s'au exprimat foarte elogios!

Opera românească a avut un frumos succes. „La geantă”, piesă în trei acte de d-nii C. Sandu-Aldea și C. Bercea, cu muzica de Tiberiu Brediceanu, a fost minunat interpretată.

Funcționari, Medici, Volajeri, Turisti, și ceferiști!

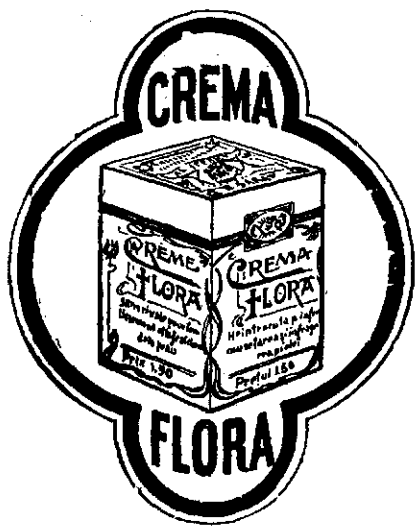
Prin venirea lui... Funcționari, Medici, Volajeri, Turisti, și ceferiști! Acest eșoronic are un mecanism excelent care merge de ocaz... Același caz de buzunar „habitat” cu deșteptător LEI 18.75.

Numai Lei 7.75

(Garnitură admirabilă p. domni,

Pentru a convine pe fiecare de importanța firmei noastre, e-pelăm atît cât vom avea în depo it... vîn are până acum Lei 20, cu mecanism Amber-ia, 15 rubice, eșoronic solidă, est a-plat, meșgînt e a... pteușă cu un Lent... vîn are până acum Lei 20, cu mecanism Amber-ia, 15 rubice, eșoronic solidă, est a-plat, meșgînt e a... pteușă cu un Lent... vîn are până acum Lei 20, cu mecanism Amber-ia, 15 rubice, eșoronic solidă, est a-plat, meșgînt e a... pteușă cu un Lent...

TUSEA cea mai rebelă
 bronșitele acute și cronice, tusea
 măgărească, vindecă sigur

*Pectosin
 Steanu*

Sticla lei 3.—La droguerii și farmacii

PURGEN
 PURGATIV IDEAL

cu renume universal
 de o eficacitate absolut sigură

Cutia cu 25 purgative lei 1.50

Observați ca fiecare pastilă să aibă inscripția:

Purgen Bayer
 singurul veritabil

ANEMIA (lipsa sângelui), clo-
 roza neurastenia,
 b steria, slăbiciunea generală, vindecă

*Hemofer
 Steanu*

recomandat de prof. doctor Bulciu, prof. dr.
 Leonte, p of. V. Negel, Iași și alții, ca unul din
 cele mai puternice reconstituante ale corpului slăbit.

STICLA LEI 4

DURERI REUMATICE
 Nevralgii, migrenă, dureri
 = de cap și de dinți =

vindecă sigur

**PASTILELE
 Nevralgine
 JURIST**

Un flacon lei 2.50, o doză 50 bani

La droguerii și farmacii

NB.— A se observa emblema originii aci arată.

Văpsea de păr Rapid

**Garantat absolut
 nevătămătoare**

Văpsește imediat părul cărunțit sau albit, în ne-
 gru, brun, castaniu sau blond într'un mod atât de
 perfect și de natural în cât nu se cunoaște de loc
 că părul e văpsit. Intrebuintarea mai simplă și mai
 ușoară ca la orice altă văpsea de păr.

PREȚUL LEI 2,50 la nemulțumire se restituie
 costul.

**RENUMITELE
 BONBOANE
 ORIENTALE**
 parfumează admirabil gura

și distrug orice miros urât al gurei provenit din
 tutun, d'nți stricați sau stomac deranjat

Cutia 50 bani

la drogherii și farmacii

Observați marca *Semiluna cu stea*, singure veritabile.